

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobce: **Doc. JUDr. Z. K., Ph.D.**
bytem X

proti
žalovanému: **Úřad městské části Brno – střed**
sídlem Dominikánská 264/2, 601 69 Brno
zastoupený advokátem Mgr. Vitem Křížkou
sídlem Bašty 413/2, 602 00 Brno

o žalobě proti rozpuštění shromáždění

takto:

- I. Rozpuštění shromáždění konaného dne 14. 3. 2021 v Brně na Zelném trhu **bylo nezákonné.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2 000 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou ze dne 25. 3. 2021 podanou u Krajského soudu v Brně téhož dne se žalobce domáhal deklarace nezákonnosti rozpuštění shromáždění konaného dne 14. 3. 2021 v Brně na Zelném trhu proti vládním opatřením. Dané shromáždění bylo žalovaným rozpuštěno podle § 10 odst. 1 a § 12 odst. 3 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „shromažďovací zákon“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce je přesvědčen, že při rozpuštění shromáždění musí být žalovaný orgán schopen určit k porušování jakých zákonných a ústavních norem se mělo vyzývat či se k této výzvě směřovalo. Shromažďovací zákon neumožňuje rozpuštění shromáždění při výzvě k porušení usnesení vlády nebo opatření ministerstev, což by byl nepřipustný rozšiřující výklad proti základnímu lidskému právu. Z § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona vyplývá omezení shromažďovacího práva v případě směřování k výzvě porušovat zákony a ústavu, nelze však toto rozšiřovat i na výzvu proti podzákonným právním předpisům. Pokud by chtěl zákonodárce chránit i podzákonné předpisy nebo jiné akty výkonné moci, mohl tak učinit. Na předmětném shromáždění žádná výzva k porušení ústavy či zákonů nezazněla, ani se k tomu nesměřovalo. Žalobce se snažil zjistit opak, ale žalovaný mu tyto informace neposkytl, z čehož usuzuje, že taková výzva na shromáždění nezazněla. Na shromáždění zazněl toliko nesouhlas s opatřeními vlády, což bylo předmětem svolání shromáždění. Žalovaný přitom věděl, z jakého důvodu shromáždění bylo svoláno. Nelíbil-li se mu tento důvod, mohl rozhodnout ještě před jeho začátkem, místo aby úskočně ukončil legálně svolané shromáždění krátce po začátku. Pakliže žalovaný přikročil k rozpuštění shromáždění z důvodu ochrany usnesení vlády stanovujícího povinnost nošení roušek, která však není stanovena přímo zákonem, rozpustil shromáždění nezákonně. Jiný důvod pro rozpuštění žalovaný nesdělil.
3. Dne 20. 4. 2021 žalobce doplnil svou žalobu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. 2553/2012 Sbírky Nejvyššího správního soudu namítal absenci písemného vyhotovení rozhodnutí o rozpuštění shromáždění. Žalovaný mu absenci takového rozhodnutí sám potvrdil. Prostřednictvím žádosti o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím žalobce dále zjistil, že k porušování shromažďovacího zákona mělo dojít tím, že jeden z řečníků (M. K.) měl vyzývat k porušování pandemického zákona, občanské neposlušnosti, odmítání testování na COVID a nenošení roušek, zejména venku v obchodech a na úřadech. V předmětném projevu, jehož přepis žalobce učinil součástí tohoto podání, však nepadla přímá výzva k porušování pandemického zákona. Tento zákon byl jen označen jako protiústavní, „zhovadilost“ a prostředek k prosazení poslušnosti, prosazení kontrolované totalitní společnosti a ty, kteří společnost odmítnou, má ekonomicky zruinovat. Jde o pravdivá hodnotící tvrzení, která jsou v demokratické svobodné společnosti dovolena vůči každému právnímu předpisu a jinému mocenskému aktu. Výzva k občanské neposlušnosti nemůže být sama o sobě důvodem k rozpuštění shromáždění, neboť občanská neposlušnost je v demokratickém státě přípustnou reakcí společnosti vůči držitelům moci. Po výzvě k občanské neposlušnosti řečník uvedl, aby se vyvíjel tlak na místní samosprávy kvůli otevření škol – takový projev občanské neposlušnosti žalobce považuje za zcela v pořádku, k tomu jej lze realizovat mnoha

nenásilnými způsoby. Nikde v projevu nezazněla výzva k násilné občanské neposlušnosti. Důvodem pro rozpuštění shromáždění nemůže být ani opatření obecné povahy Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 3. 2021, MZDR 47828/2020-17/MIN/KAN, které upravovalo testování na COVID, současně však bylo toto opatření rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Ao 1/2021-133 označeno za nezákonné. K tomu povinnost testování nebyla absolutní, bylo možné jej odmítnout nejen jako zdravotnický úkon, ale i z důvodu přesvědčení či i bez udání důvodu. Testování na COVID ústava ani zákony neznají, tedy jej ani nenařizují, a proto nejde ani o legální důvod pro rozpuštění shromáždění. Řečník na demonstraci mluvil o náhubcích, je ale sporné, zda to lze ztotožnit s rouškami či respirátory, jejichž nošení bylo stanoveno předmětným opatřením obecné povahy Ministerstva zdravotnictví. Pokud tuto povinnost zákonodárce nestanovil přímo v pandemickém zákoně, pak ji nepovažoval za tak důležitou, aby kvůli ní musela být užitá sankce rozpuštění shromáždění. Aktivitou žalovaného nemůže být toto rozhodnutí pozměněno. V neposlední řadě žalobce poukázal na to, že zákazem shromáždění bylo zasaženo do akce vznikající politické strany Prává solidarita a prosperita v době kampaně před volbami do Poslanecké sněmovny, tudíž do volné soutěže politických stran. Demokracie by však měla něco unést, a to včetně hanlivého hodnocení zákona a výzvy proti obsahu opatření obecné povahy (nikoliv zákonů a ústavního pořádku).

4. Poté dne 26. 4. 2021 žalobce znovu doplnil svou argumentaci proti rozpuštění shromáždění. Poukázal na bod 51 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 6 Ao 11/2021-54, v němž se Nejvyšší správní soud vyjádřil ke shromažďovacímu právu. Především lze připomenout, že pro projevy může být shromáždění rozpuštěno, jen pokud by projev řečníka nemohl obstát i jako projev tištěný či jinak šířený. Obdobný projev M. K. přednesl na shromáždění v Novém Jičíně dne 24. 4. 2021, aniž by na to jakkoliv představitelé tamní moci reagovali a dané shromáždění nebylo rozpuštěno.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný se k žalobě vyjádřil podáním ze dne 11. 5. 2019. Předně namítal nedostatečnou aktivní legitimaci žalobce, který nijak neprokázal své tvrzení o účasti na shromáždění. Žaloba je koncipována tak, jako by ji žalobce podával v postavení právního zástupce svolavatele, žalobce ji ovšem podává sám za sebe jako účastník shromáždění. Veškeré námitky vztahující se k právům svolavatele (př. omezení práv vznikající politické strany) je nutné odmítnout, jelikož žalobce není nijak oprávněn aktivně chránit cizí zájmy, tj. zájmy svolavatele.
6. K námitce absence písemného vyhotovení žalovaný poukázal na to, že žalobcem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2011, č. j. 2 As 86/2011-62, je použitelný pro starou právní úpravu shromažďovacího práva. Po novele však není nutné rozhodnutí o rozpuštění písemně vyhotovovat, jelikož se již nejedná o rozhodnutí na místě, nýbrž o zásah na místě.
7. Ve vztahu k důvodu pro rozpuštění shromáždění žalovaný připomněl, že účastníci shromáždění nenosili roušky ani respirátory, a proto byli před zahájením projevů zástupcem žalovaného vyzváni k dodržování příslušných usnesení vlády a mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví. Řečník M. K. na úvod zmínil, že se vyjádří k aktuálním vládním opatřením a ihned poté vyzval účastníky shromáždění k občanské neposlušnosti, tj. vyzval k neposlouchání vládních nařízení. Dále vyzval k nenošení roušek

a respirátorů, neboť z kontextu je zcela zřejmé, že náhubkem se rozumí rouška či respirátor.

8. Kromě důvodů plynoucích z Ústavy, pro které lze omezit shromažďovací právo, upravuje možnost omezit shromažďovací právo rovněž zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“), a to za trvání konkrétní krizové situace. Nouzový stav byl v České republice vyhlášen vládou pro celé území od 27. 2. 2021. Z § 19 shromažďovacího zákona vyplývá, že ustanovení zákonů o mimořádných opatřeních v době vyhlášení nouzového stavu nejsou shromažďovacím zákonem dotčena. Vládou pak bylo shromažďovací právo omezeno stanovením povinného maximálního počtu a rozmístění účastníků (100 osob ve skupinách po nejvýše 20 účastnících a při zachování rozestupů mezi skupinami účastníků alespoň 2 metry) a zavedením povinnosti pro účastníky mít v rámci shromáždění konkrétní ochranný prostředek dýchacích cest. Porušení povinnosti plynoucí z krizových opatření (př. nenošení roušek) je přestupkem podle krizového zákona. Ve vztahu k danému shromáždění se tak jedná o důvod pro rozpuštění dle § 12 odst. 3 shromažďovacího zákona, neboť v jeho průběhu nastaly okolnosti odůvodňující jeho zákaz podle § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona, zejména porušování zákonů ve smyslu písm. c) tohoto ustanovení. V době konání shromáždění byla všechna opatření vydaná vládou v souladu s právním řádem České republiky a nepadlo žádné soudní rozhodnutí o jejich rozporu s ústavním pořádkem. Na všechny podzákonné akty bylo nutné pohlížet jako na správné (zásada presumpce správnosti). Žalovaný proto považuje výzvu k ukončení shromáždění i následné rozpuštění shromáždění učiněné v souladu se zákonem. Výzvou k nepoužívání ochranných prostředků dýchacích cest bylo vyzýváno k porušování zákonů, ale také předchozí výzvy zástupce žalovaného, který upozorňoval účastníky na nošení ochrany dýchacích cest. Již toto samo o sobě by bylo důvodem pro rozpuštění shromáždění. Současně jde o porušování právních předpisů, jelikož řečník M. K. de facto vyzýval účastníky k páčání přestupku, přičemž přestupek může být vymezen pouze zákonem. V této souvislosti žalovaný poukázal na vyjádření odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra k otázkám shromažďovacího práva v době nouzového stavu ze dne 19. 1. 2021, č. j. MV- 10432-1/OBP-2021. Na výzvu řečníka M. K. k nedodržování vládních opatření a výzvu k nenošení „náhubků“ lze také nahlížet jako na výzvu k porušování § 2900 občanského zákoníku. Stejně tak je možné na tuto výzvu pohlížet jako výzvu k porušování § 64 zákona o ochraně veřejného zdraví.
9. Zástupce žalovaného vyhodnotil situaci na místě shromáždění tak, aby bylo zachováno co nejvíc ze všech práv, která byla v kolizi. Snažil se ochránit veřejné zdraví, dodržovat vládní opatření a zároveň chtěl, aby bylo politické právo na shromažďování co nejvíce realizováno. Byl tak proveden test proporcionality a k rozpuštění shromáždění bylo přistoupeno až v okamžiku, kdy vůle představitelů shromáždění projevená vůči účastníkům byla zcela jasná – nenosit roušky ani respirátory. Po projevu M. K. bylo zřejmé, že k nápravě a dodržování opatření nedojde. Došlo tak k významnému narušení veřejného pořádku a ohrožení života a zdraví. Právo na život a zdraví stojí v hierarchii práv výše než práva politická. Dílčí újma na realizaci politických práv je zcela přiměřená ve vztahu k mnohem závažnější možné újmě na životu a zdraví. Pro ilustraci žalovaný poukázal na jiná shromáždění konaná v Brně proti vládním opatřením, během nichž však účastníci respektovali všechny právní předpisy, a nebylo tak nutné přistoupit k omezení shromažďovacího práva.

IV. Replika žalobce

10. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce replikou ze dne 28. 5. 2021. Tvrzení žalovaného o chybějící aktivní legitimaci žalobce jsou nepravdivá, k čemuž žalovaný neuvedl ani žádný důkaz. Svou účast na shromáždění žalobce čestně prohlásil a dále přiložil fotku ČTK ze shromáždění, na které byl vyfocen se synem, jak nese moravskou vlajku. Tuto fotku převzalo i zpravodajství iDnes.cz. Navíc se žalobce pravidelně účastní proticovidistických akcí a podává návrhy soudům, přičemž zatím vždy byla jeho aktivní legitimace uznána. Eventuálně by bylo možné svědecky vyslechnout i pana D. T., předsedu spolku MANIFEST.CZ, který se s žalobcem na akci osobně bavil.
11. Žalobce dále uvedl, že v demokracii je přípustné, aby se veřejně vyjadřoval odpor k nějaké povinnosti (včetně velmi sporné povinnosti nosit roušky). Žalovaný nerozpustil shromáždění z důvodu, že by lidé neměli roušky dle krizového opatření vlády, jak naznačuje žalovaný, nýbrž kvůli údajným výzvám k porušování zákonů a ústavy. Toto bylo uvedeno také v odpovědích na žádost o poskytnutí informací. Pokud je shromáždění rozpuštěno z nějakého důvodu, nemohou být tyto důvody dodatečně modifikovány a doplňovány až po podání žaloby. Není proto rozhodující, zda bylo či nebylo porušováno krizové opatření vlády o nošení roušek, protože toto nebylo důvodem k rozpuštění shromáždění. Podstatou věci je tedy jen to, zda může být shromáždění rozpuštěno, když řečník vyzývá k odporu proti podzákonným opatřením Ministerstva zdravotnictví či usnesením vlády nařizující povinnost, kterou v jiném řízení správní soudy označily jako za nedostatečně odůvodněnou. Navíc nikde řečník nehovořil o násilí.
12. K argumentaci žalovaného ohledně vyzývání k páchání přestupků žalobce uvedl, že skutkovou podstatu přestupku nelze přenášet subdelegací do úrovně podzákonných předpisů. Odkaz na metodický pokyn Ministerstva vnitra je nepřipadný, neboť ten popisuje rozpuštění shromáždění při nedodržování krizových opatření. Nicméně žalovaný rozpustil dané shromáždění z jiného důvodu. Nepřipadný je též odkaz žalovaného na soukromoprávní závazky dle občanského zákoníku, jakož i odkaz na zákon o ochraně veřejného zdraví. V neposlední řadě žalobce poukázal na to, že žádostí o přiznání náhrady nákladů žalovaný přiznal, že rozpustil shromáždění bez znalostí ústavních předpisů práva shromažďovacího. Je neakceptovatelné tvrzení orgánu veřejné moci, že nezná ústavní právo a nedokáže ústavní právo používat v běžných činnostech své působnosti.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Podle § 13 shromažďovacího zákona může žalobu proti rozpuštění shromáždění svolavatel nebo účastník shromáždění podat do 15 dnů.
14. Rozpuštění shromáždění bylo v minulosti pojmáno jako rozhodnutí na místě ve smyslu § 143 odst. 1 písm. d) správního řádu, nicméně zákonem č. 252/2016 Sb. došlo k novelizaci tohoto ustanovení a rozpuštění shromáždění je nově koncipováno jako zásah na místě, v důsledku čehož je proto žaloba proti rozpuštění shromáždění koncipována jako tzv. zásahová žaloba dle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) (srov. Černý, P., Lehká, M. Zákon o právu shromažďovacím. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 255 s.). Skutečnost, že rozpuštění shromáždění je zásahem na místě, je ostatně nyní explicitně uvedena v § 12 odst. 5 větě první shromažďovacího zákona. Krajský soud předmětnou žalobu proto posoudil jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (spočívající právě v rozpuštění

shromáždění). O žalobě soud rozhodl, aniž by nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z § 51 s. ř. s.

15. Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
16. Soud se předně zabýval otázkou aktivní legitimace žalobce k podání daného návrhu, jelikož žalovaný tuto skutečnost rozporoval. Pro účely posouzení této procesní otázky, tj. aktivní procesní legitimace žalobce, je podle soudu dostačující osvědčení skutečnosti, že se žalobce shromáždění zúčastnil, přičemž tato otázka nemusí být předmětem dokazování. O účasti žalobce na daném shromáždění svědčí žalobcem předložená fotografie, jakož i odkazovaný článek s fotografií žalobce (dostupný na https://www.idnes.cz/brno/zpravy/demonstrace-kritici-vladnich-opatreni-zelny-trh-brno.A210314_160631_brno-zpravy_bse/foto/BSE8a0bff_P202103140388401.jpg). K tomu lze dále uvést, že účast žalobce na daném shromáždění plyne také z následné žádosti žalobce o informace učiněné vůči žalovanému, kterou žalovaný vyřídil, aniž by jakkoliv rozporoval účast žalobce na tomto shromáždění. Soud proto nemá jakýchkoliv pochyb o aktivní legitimaci žalobce k podání žalobního návrhu.
17. Právo shromažďovat se je zaručeno již na ústavní úrovni (čl. 19 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Nositel tohoto práva není povinen se jej jakkoli aktivně domáhat, tím méně pak cestou povolovacího řízení. Toto právo lze omezit pouze za podmínek stanovených v čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a to konkrétně zákonem v případech shromáždění na veřejných místech, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, ochranu veřejného pořádku, zdraví, mravnosti, majetku nebo pro bezpečnost státu. Jak judikoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 11. 2007, č. j. 8 As 51/2007-67, k omezení shromažďovacího práva může dojít pouze výjimečně, za podmínek dle shromažďovacího zákona a zejména v případě konfliktu s ústavním pořádkem chráněnými právy třetích osob, což má být řešeno vždy za použití principu proporcionality. Zákaz shromáždění či jeho následné rozpuštění má být až krajním způsobem řešení.
18. Výkon shromažďovacího práva slouží občanům k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek (§ 1 odst. 2 shromažďovacího zákona).
19. I z uvedeného ustanovení shromažďovacího zákona vyplývá, že právo pokojně se shromažďovat představuje kolektivní výkon svobody projevu; kromě toho rovněž napomáhá rozproudění veřejné diskuse a debaty nad věcmi veřejnými (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 5. 2015, sp. zn. II. ÚS 164/15). Ústavní soud v uvedeném nálezu zdůraznil, že i šokující a pobuřující projevy požívají ústavní ochrany, „jelikož demokracie je založena na „důvěře“ k občanům, že se aktivně a svědomitě této diskuse účastní a jsou schopni rozlišit věrohodnost či akceptovatelnost jednotlivých myšlenek.“ Jak dále konstatoval Ústavní soud, svoboda projevu je jedním z úhelných kamenů demokratického státu a pro demokracii je životní nutností šíření informací, myšlenek a názorů. Právo shromažďovat se je tak úzce spjata se svobodou projevu, neboť často dochází k realizaci svobody projevu

na určitém shromáždění. Účast na shromáždění společně s jinou osobou totiž poskytuje možnost, jak se veřejně s určitými názory ztotožnit a vyjádřit jim tak podporu a takto využít svého práva na svobodu projevu.

20. Ve vztahu k projednávané věci z nesporných tvrzení obou stran vyplývá, že se dne 14. 3. 2021 od 14:00 konalo na Zelném trhu v Brně shromáždění pořádané spolkem MANIFEST.CZ, z.s. namířené proti vládním opatřením souvisejícím s nemocí COVID-19. Účastníci shromáždění před jeho začátkem nenosili roušky ani respirátory, proto před zahájením projevu vystoupil zástupce žalovaného, tajemník úřadu P. Š., a účastníky shromáždění vyzval v souladu s § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona, aby dodržovali příslušná usnesení vlády a mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví (zejména povinnost mít ochranný prostředek dýchacích cest zakrývající nos i ústa). Po zahájení shromáždění vystoupil M. K., který ve svém projevu, jehož obsah rovněž není sporný mezi stranami, mimo jiné uvedl: *„[v]yzývám vás, abyste přestali nosit náhubky a to jak venku, tak i v obchodech a na úřadech, jelikož normální je nenosit. Normální je dýchat čistý vzduch. Přestaňte se prosím dusit.“* Po tomto projevu zástupce žalovaného předstoupil před účastníky shromáždění a toto shromáždění rozpustil s odůvodněním, že k tomu došlo dle § 12 odst. 3 shromažďovacího zákona a důvodem rozpuštění je podle § 10 odst. 1 téhož zákona, že toto shromáždění a jeho účastníci směřují k výzvě porušovat ústavu a zákony. Následně vyzval, aby se účastníci pokojně rozešli.
21. Pro nyní souzenou věc lze shrnout, že shromáždění bylo rozpuštěno z důvodu, že mělo být vyzýváno k porušování ústavy a zákonů. Konkrétně dle shodných přednesů stran mělo jít o výzvu k porušování v době konání shromáždění platných opatření proti šíření nemoci COVID-19, a to zejména k nenošení roušek a respirátorů.
22. Podle § 12 odst. 3 shromažďovacího zákona shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být způsobem uvedeným v odstavci 5 rozpuštěno, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1, nebo pokud nastaly mimořádné okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 2 nebo 3.
23. Dle odkazovaného § 10 odst. 1 písm. c) shromažďovacího zákona (důvod pro rozpuštění předmětného shromáždění – pozn. soudu) Úřad, jemuž bylo shromáždění oznámeno, je zakáže, jestliže by účel shromáždění směřoval k výzvě jinak porušovat ústavu a zákony.
24. V § 12 odst. 5 shromažďovacího zákona jsou dále zakotveny podmínky rozpuštění shromáždění. Shromáždění rozpouští zástupce úřadu výzvou svolavatel, aby shromáždění ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, zejména je nevyzve k rozchodu, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno, a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.
25. Z citovaného § 12 odst. 3 shromažďovacího zákona vyplývá, že k rozpuštění oznámeného a nezakázaného shromáždění z důvodu dle § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona může dojít, pokud se toto shromáždění podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti odůvodňující jeho zákaz dle předmětného § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona.

26. V daném případě však krajský soud neshledal, že by byly naplněny všechny předpoklady pro rozpuštění shromáždění, neboť nemá za to, že by v průběhu shromáždění nastaly okolnosti dle § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona, na základě nichž by se toto shromáždění podstatně odchýlilo od oznámeného účelu.
27. Projev M. K. soud považuje za plně odpovídající účelu, pro který bylo dané shromáždění svoláno a jehož účel byl žalovanému oznámen. Žalovanému muselo být již z ohlášení shromáždění zřejmé, že účelem tohoto shromáždění bude vyjádření nelibosti vůči vládním opatřením, debata o jejich smysluplnosti, zákonnosti či ústavnosti, nebo podněty k jejich nedodržování, neboť právě vůči vládním opatřením bylo shromáždění namířeno a organizováno. Od počátku si tak žalovaný musel být vědom, co bude podstatou daného shromáždění. Soud proto nepovažuje za splněnou podmínku, že v průběhu shromáždění nastalo podstatné odchýlení se tohoto shromáždění od oznámeného účelu způsobem, který by naplnil důvod pro zákaz shromáždění dle § 10 odst. 1 shromažďovacího zákona. Účel svolání předmětného shromáždění je podle soudu v demokratické společnosti legitimní, o čemž svědčí také řada rozhodnutí správních soudů, prostřednictvím nichž došlo ke zrušení několika vládních opatření souvisejících s epidemií nemoci COVID-19.
28. Kromě uvedeného se krajský soud zabýval rovněž tím, zda v souladu s dikcí uvedených ustanovení shromažďovacího zákona bylo vyzýváno k porušování ústavy či zákonů.
29. K této otázce předně soud odkazuje na § 19 shromažďovacího zákona, podle něhož ustanovení zákonů o mimořádných opatřeních v době vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a o opatřeních proti šíření infekčních onemocnění nejsou tímto zákonem dotčena.
30. V době konání shromáždění byl usnesením vlády ze dne 26. 2. 2021 vyhlášen pro území České republiky nouzový stav ode dne 27. 2. 2021. Na základě krizového opatření vlády č. 216 ze dne 26. 2. 2021, ve znění krizového opatření ze dne 2. 3. 2021 č. 244 bylo právo pokojně se shromažďovat omezeno stanovením povinného maximálního počtu a rozmístění účastníků (100 osob ve skupinách po nejvýše 20 účastnících a při zachování rozestupů mezi skupinami účastníků alespoň 2 metry) a zavedením povinnosti pro účastníky mít v rámci shromáždění konkrétní ochranný prostředek dýchacích cest.
31. Z uvedeného však lze vyčíst, že daná opatření, a to včetně nošení ochrany dýchacích cest, byla přijata prostřednictvím podzákonného právního předpisu, byť v návaznosti na krizový zákon zmocňující vládu podobná opatření přijímat. Pokud následně měla být důvodem pro rozpuštění shromáždění skutečnost, že docházelo k výzvám nenošení ochrany dýchacích cest, nelze toto podřadit pod výzvu k porušování ústavy či zákonů, neboť povinnost nosit ochranu dýchacích cest byla stanovena právním předpisem nižší právní síly, než je ústava či zákony. Soud se proto ztotožnil v tomto směru s argumentací žalobce, že výzva k nenošení roušek a respirátorů neznamená výzvu k porušení ústavy či zákonů, neboť povinnost nosit takovou ochranu dýchacích cest nebyla v době shromáždění přímo stanovena na ústavní či zákonné úrovni.
32. Byť lze se žalovaným souhlasit, že krizová opatření vlády přijímaná v době nouzového stavu na základě krizového zákona, kterými jsou ukládána omezení a povinnosti, mají povahu tzv. jiného právního předpisu (usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 10/20) a každý je tedy povinen se jimi řídit, nejedná se současně o „ústavu“ či „zákony“ jakožto právní předpisy uvedené v § 10 odst. 1 písm. c) shromažďovacího zákona, u nichž výzva směřující k jejich porušování může být důvodem pro rozpuštění

určitého shromáždění. Jiný důvod než stručný odkaz na § 10 odst. 1 písm. c) a § 12 odst. 3 shromažďovacího zákona žalovaný přitom neuvedl.

33. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě poukazuje především na skutečnost, že bylo vyzýváno k nenošení roušek a respirátorů, tedy nedodržování předpisů, jejichž cílem byla ochrana před šířením nemoci COVID-19, v důsledku čehož docházelo k páchání přestupků (nedodržení opatření stanovených krizovým opatřením je totiž ve smyslu krizového zákona přestupkem), nicméně takto formulovaný důvod rozpuštění shromáždění nebyl účastníkům sdělen při tomto rozpuštění, ani žalobci následně v reakci na jeho žádost k žádosti o informace ve smyslu informačního zákona. Z vyjádření žalovaného je naopak zřejmé, že tento ve své argumentaci modifikuje důvody pro rozpuštění shromáždění oproti těm, které sdělil na místě konání shromáždění a následně ve své odpovědi na žalobcovu žádost o poskytnutí informací. Žalovaný neformuloval důvod pro rozpuštění shromáždění jako nedodržování krizových opatření přijatých dle krizového zákona, nýbrž toliko jako vyzývání k porušování ústavy a zákonů. Jak již však bylo uvedeno výše, opatření zavádějící povinnost nosit roušku či respirátor nebylo přijato formou „ústavy“ či „zákona“.
34. Obdobné závěry jako v případě výzvy k porušování povinnosti mít ochranu dýchacích cest lze vztáhnout také na povinnost testování na COVID-19, u níž řečník také vyzýval k jejímu nedodržování a která byla upravena opatřením obecné povahy Ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 3. 2021, MZDR 47828/2020-17/MIN/KAN. Ani v tomto případě se nejedná o „ústavu“ či „zákony“, u nichž by vyzývání k jejich nedodržování mohlo mít za následek důvod pro rozpuštění shromáždění dle § 10 odst. 1 písm. c) shromažďovacího zákona, nýbrž jde o opatření obecné povahy.
35. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl také, že v rámci shromáždění bylo vyzýváno k porušování pandemického zákona, nicméně to explicitně z obsahu projevu M. K., který je mezi stranami nesporný, nevyplývá. Pandemický zákon (zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů) byl v rámci tohoto projevu určitým způsobem hodnocen, nicméně explicitně nebylo vyzváno k jeho nedodržování.
36. Na základě výše uvedených skutečností proto soud shledal žalobní námitku vztahující se k tomu, zda skutečně bylo vyzýváno k porušování ústavy či zákonů, za důvodnou. Pouze pro úplnost krajský soud uvádí, že mu jakkoliv nepřísluší hodnotit oprávněnost nošení ochrany dýchacích cest v průběhu shromáždění konaného dle shromažďovacího zákona, jakož i povinnosti testování na COVID-19.
37. Ve stručnosti se soud vypořádal také se zbylými námitkami žalobce. V bodě 14 tohoto rozsudku soud poukázal na novelizaci § 13 shromažďovacího zákona, z níž plyne zrušení povinnosti vydat rozhodnutí o rozpuštění shromáždění. Z tohoto důvodu shledal související žalobní námitku za nedůvodnou. Žalobcem uváděná judikatura se vztahuje ještě k předchozí právní úpravě, nicméně s ohledem na uvedenou novelizaci již není nutné takové rozhodnutí o rozpuštění shromáždění vydávat, neboť se toto rozpuštění posoudí jako zásah ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 82 s. ř. s.
38. Pokud žalobce poukazoval na zásah do akce vznikající politické strany Prává solidarita a prosperita v době kampaně před volbami do Poslanecké sněmovny, tudíž do volné soutěže politických stran, soud tuto námitku shledal jako nedůvodnou. Žalobce v této části hájil zájmy třetí osoby, resp. nijak neprokazoval, že by s touto vznikající politickou stranou byl

jakkoliv spjat, např. že by byl členem jejího přípravného výboru a mohl by se tak domáhat soudní ochrany za takto vznikající subjekt.

VI. Shrnutí a náklady řízení

39. S ohledem na vše shora uvedené dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná, soudu proto nezbylo, než rozpuštění daného shromáždění prohlásit dle § 87 odst. 2 s. ř. s. za nezákonné.
40. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému, spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 2 000 Kč. Žalovaný je povinen uhradit tuto částku žalobci v soudem stanovené třicetidenní lhůtě.
41. Naopak soud žalobci nepřiznal požadovanou náhradu paušálních hotových výdajů ve výši 300 Kč. Krajský soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS, dle něhož „[s]oud ve správním soudnictví nemůže přiznat procesně nezastoupenému navrhovateli (potažmo žalobci) náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, nýbrž musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení navrhovatel (potažmo žalobce) soudu prokáže (§ 57 odst. 1 s. ř. s.). Použití § 151 odst. 3 o. s. ř. (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015) na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, č. 275/2014 Sb.“

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 20. července 2021

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu